

Arachnospila westerlundi

Tallmovägstekel

Steklar, Vägsteklar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Sårbar (VU)
B2ab(iii)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Hymenoptera (steklar), **Familj:** Pompilidae (vägsteklar), **Släkte:** *Arachnospila* (sandvägsteklar), **Art:** *Arachnospila westerlundi* - tallmovägstekel (Morawitz, 1893) **Synonymer:** *Westerlunds vägstekel*, *Pompilus westerlundi* Morawitz, 1893, *Pompilus guentherianus* Dalla Torre, 1897, *Pompilus guentheri* Morawitz, 1893

Kännetecken

Westerlunds vägstekel är en liten–medelstor svart stekel med orangeröda basala bakgruppssegment. Kroppslängd hos honan är 6–10 mm och hanen 5,5–8 mm. I fält går arten inte att skilja från flera närstående arter med liknande levnadssätt. Under lupp är hannen dock lätt att bestämma genom ändbukplåtens form (Oehlke & Wolf 1987). Honan är genom sina stora facettögon och grova struktur på efterryggen mest lik den närstående och allmänna arten *Arachnospila anceps* (Wesmael). Goda skiljekarakterer från denna art är pannans ytstruktur och avsaknad av utstående behåring på efterryggen (v.d. Smissen 1996).

Utbredning och status

I hela utbredningsområdet är detta en mycket sällsynt art. I Sverige är den känd från Blekinge, Öland, Södermanland och Värmland. Det första fyndet i Sverige gjordes 1934 vid Hornsjön på norra Öland. Från 1988 har arten belagts från 8 lokaler, de flesta längs ostkusten men ett par västliga utpostlokaler finns på Brattforsheden och i Klarälvdalen (Abenius 1997). Ingen av de nya lokalerna utanför Öland har uppmärksammats i någon större omfattning av tidigare entomologer, varför det inte är säkert att de nya fynden ska tolkas som en sentida spridning. I Norden i övrigt är arten även känd från Kuopio i centrala Finland (Söderman in litt.). Det är en nord- och mellaneuropeisk art med kända förekomster från Holland, Tyskland, Frankrike, Österrike, norra Italien, Tjeckien, Polen och Ryssland (typområdet i Karelen). Med tanke på tidigare förväxlingar med andra arter kan det tänkas att oupptäckta förekomster finns även utanför det kända utbredningsområdet.

Ekologi

Westerlunds vägstekel är en sandmarks- och värmeälskande art med till stora delar okänt levnadssätt. Förekommer på nakna och glest bevuxna kustnära flygsanddyner och på kustdyner. Framför allt på de nordligaste lokalerna verkar arten vara beroende av eller gynnas av lämpliga antropogena miljöer som sydexponerade delar av grustag och vägskärningar. Stekelns bytesspindel är okänd, men flera närstående vägstekelarter har generella eller endast svagt specialiserade bytespreferenser, vilket möjligen kan visa sig gälla även för denna art. Flygtid maj–augusti. Arten har förmodligen två generationer i Sverige, eftersom till synes nykläckta djur förekommer såväl i månadsskiftet maj–juni som i slutet av juli.

Hot

Såväl spontan igenväxning som återställning genom igenplantering av grustäcker med barrträd efter avslutad täktverksamhet är ett hot mot de kända populationerna. De större dynamrådena (Kristianopel, Byerum, Bödabukten) i södra Sverige är i dag troligen tillräckligt stora och variationsrika för att underhålla livskraftiga populationer av arten. På längre sikt kan dock inte uteslutas att spontan igenväxning kan utgöra ett hot även i dessa områden. Arten uppträder inte på de mest frekventerade delarna av havsstrandslokaler varför badturism sannolikt inte utgör något hot.

Åtgärder

Uppföljning av i första hand de nordliga populationernas utveckling samt om möjligt studier av artens levnadssätt. Aktiva röjningsåtgärder (utglesning av tallplantor) för att fördröja spontan igenväxning av grustag.

Övrigt

Morawitz beskrivning av artens morfologi är inte tillräckligt detaljerad för att säkerställa en entydig tolkning, vilket har lett till att arten tidigare har förväxlats med andra arter.

Etymologi: westerlundi = genitiv av den latinska formen *Westerlundus*, en hedersbetygelse till den finske entomologen Aulis Westerlund (1870–1898).

Uttal: [araknóspila vesterlúndi].

Litteratur

Abenius, J. 1997. Vägstekeln *Arachnospila westerlundi* (Hymenoptera: Pompilidae) i Sverige. *Ent. Tidskr.* 118(2-3): 125–129.

Oehlke, J. & Wolf, H. 1987. Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Hymenoptera-Pompilidae. *Beitr. Ent.* 37(2): 279–390.

Smitten, Jane. v.d. 1996. Zur kenntnis einzelner *Arachnospila*-weibchen – mit Bestimmungsschlüssel für die geringbehaarten, kammdorntragenden Weibchen der Gattung *Arachnospila* KINCAID, 1900 (Hymenoptera: Pompilidae). *Drosera* 96 (2/2): 73–102.

Vikberg, V. 1986. Notes on some Finnish taxa of Hymenoptera Apocrita Aculeata. *Notulae Entomol.* 66: 61–64.

Författare

Johan Abenius 2001.